
Unes notes sobre la senyoria i el municipi a Flix i la Palma, baronia de Barcelona (segles XIV-XVIII)

Josep Serrano Daura, Universitat Internacional de Catalunya

El 4 d'octubre del 1154, conclosa la conquesta cristiana de les Terres de l'Ebre, Ramon Berenguer IV cedí dues terceres parts del castell i terme de Flix al cavaller genovès Bonifaci de Volta. El 1157, aquesta donació s'amplià a la totalitat, i així es mantingué en la família Volta fins el 1257, que retornà a la Corona. Després, i fins la darrerria del segle XIV, en foren posseïdors altres senyors laics, mitjançant successius actes regis.

El 1398, la Ciutat de Barcelona acordà adquirir la baronia de Flix, que comprenia aquesta vila i els llocs de la Palma i el Mas de Flix, per assegurar l'abastament de productes provinents d'Aragó (cereals, llana, cera, vi i oli), que fins aleshores es transportaven per l'Ebre fins a Tortosa, i des d'aquesta ciutat cap a Barcelona i València. Barcelona establí a Flix un centre on recollir els productes destinats a la ciutat que arribaven pel riu, evitant, així, el seu trànsit per Tortosa, i el pagament de les lleudes i tributs que aquesta ciutat imposava, i concertà amb el comte de Prades i baró d'Entença la construcció d'un camí pels seus dominis veïns, en direcció a Miramar, prop d'Hospitalet de l'Infant. La senyoria de Barcelona innovà en àmbits com l'aprofitament del cabal de l'Ebre per promoure la pesca i ampliar l'explotació agrària amb la construcció de molins d'oli i de farina i els regadius. També obtingué la llicència reial per a celebrar-hi fira anual.

Arran la guerra contra Joan II, Barcelona perdé la baronia el 1466. Quan Barcelona se sotmeté al rei, els consellers demanaren, el 1472, la restitució de les baronies confiscades. El monarca accedí, exceptuant-ne, però, entre d'altres, la de Flix amb la Palma. Finalment, el 1481, Ferran el Catòlic retornà el seu domini a Barcelona.

Al llarg dels segles XVI i XVII, la baronia experimentà una forta expansió econòmica, amb el desenvolupament dels vells serveis i la introducció d'altres de nous a la zona (molins de sansa, hostals, llotja per a l'explotació pesquera, teuleries, etcètera), així com de nous cultius, com el de les panses (amb un pròsper comerç amb el nord d'Àfrica). A pesar dels conflictes habituals, les universitats municipals assoliren un alt nivell d'autonomia en la gestió econòmica de cada vila (Flix i la Palma), fins al punt que la senyoria les hi cedí la gestió dels serveis comunitaris.

Arran de la guerra dels Segadors, a mitjan segle XVII, la baronia de Flix tornà a ser confiscada pel rei, fins el seu retorn el 1670. I ho fou definitivament al final de la guerra de Successió, fet que es va confirmar el 1718.